

GODINA 1993.

PRVI SMAV

Početak godine protekao je, osim u redovnim dnevnim aktivnostima, u pripremama za jedan značajan događaj koji se u našem gradu, i u organizaciji naše grupe, odigrao početkom marta. Pozivu da se okupe, kako bi analizirali dosadašnji učinak i dogovorili se šta će raditi ubuduće, odazvali su se predstavnici devet mirovnih grupa iz Vojvodine i tri u svojstvu gosta. Prvi susret mirovnih aktivista Vojvodine (SMAV) održan je u Pančevu 6. i 7. marta. U okviru Susreta, prvog dana skupa, održana je tribina "Deca i rat" na kojoj su o posledicama rata na dečju psihu govorili dr Žarko Korać, profesor, i mr Dragan Popadić, asistent na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

Jedan od zaključaka prvog SMAV-a je bio da sve grupe, u skladu sa organizacionim i materijalnim mogućnostima i lokalnim uslovima, obeleže godinu dana od početka oružanih sukoba u Bosni i Hercegovini. U skladu sa tim dogovorom, naša grupa je inicirala, pripremila i realizovala dva događaja - pomen svim žrtvama rata u pravoslavnoj i katoličkoj crkvi i uličnu manifestaciju "Setite se..."

POMEN SVIM ŽRTVAMA RATA

Na inicijativu *Pokreta za mir Pančevo*, u nedelju, 4. aprila, održan je u Hramu uspenja presvete Bogorodice pomen svim žrtvama rata. Služio je prorok Milovan Glogovac, uz činodejstvovanje ostalih sveštenika i u prisustvu velikog broja vernika. Pomen u Crkvi svetog Karla Boromejskog nije održan zbog prezauletosti velečasnog g. Janoša Fišera (toga dana bile su Cveti, pa je župnik bio na službi van grada), a aktivisti *Pokreta za mir Pančevo* i vernici su odali poštu i upalili sveće za sve žrtve rata. Ovako zamišljenom akcijom želeli smo ne samo da još jednom skrenemo pažnju na to da žrtve rata postoje na svim sukobljenim stranama već i da istaknemo potrebu uvažavanja verskih razlika i širenja verske tolerancije. Istog dana u Beogradu je, u organizaciji više grupa, održan skup "Mir u Bosni - proleće u Srbiji".

"SETITE SE..."

Na dan kada su pale prve žrtve, 6. aprila, *Pokret za mir Pančevo* je, zajedno sa organizacijama *Žene u crnom* i *Crepaja za mir*, obeležio godinu dana od izbijanja rata u Bosni i Hercegovini i opsade Sarajeva manifestacijom *Setite se...* Tom prilikom je bio načinjen mozaik

uspomena iz Sarajeva koga više nema, a povorka pedesetak građana je, noseći velike transparente sa antiratnim porukama, prošla glavnim gradskim ulicama - JNA, Karađorđevom, Njegoševom, Trgom kralja Petra I, Petra Drapšina i ponovo se vratila na trg ispred Banke. Prikupljene sveće, baterije i vitamini poslani su posredstvom humanitarne organizacije ADRA stanovništvu Sarajeva. Skup je, bez incidenata, završen u 20 časova, paljenjem sveća "Za sve žrtve rata". Poruku upućenu građanima Bosne i Hercegovine emitovao je nekoliko dana kasnije Radio Bosne i Hercegovine.

TUŽBA PROTIV RADIO PANČEVA

Sredinom aprila *Pokret za mir Pančevo* je, zbog nepoštovanja elementarnih poslovnih pravila pokrenuo tužbu za naknadu materijalne štete protiv Radio Pančeva. Tadašnji direktor ove medijske kuće g. Pavle Orlov zabranio je, naime, emitovanje plaćenog radio-oglasa koji poziva građane da dođu na akciju *Setite se... Pokret za mir Pančevo* je dobio spor, ali je materijalno obeštećenje bilo simbolično.

DRUGI SMAV

U skladu sa zaključcima i Susreta mirovnih aktivista Vojvodine, drugi skup mirovnjaka iz naše pokrajine održan je 15. i 16. maja u Totovom Selu i Trešnjevcu, u organizaciji grupe *Duhovna republika "Zitzer"*. Članovi *Pokreta za mir Pančevo* učestvovali su u radu ovog skupa.

DR DADLI VIKS U PANČEVU

Od neprocenjivog značaja za aktivnosti i dalji razvoj grupe bio je skoro tronedeljni boravak (od 17. maja do 6. juna) profesora političkih nauka na Američkom univerzitetu u Vašingtonu dr Dadlija Viksa (Dudley Weeks). Profesor Viks je, takođe, osnivač organizacije *Veze budućnosti (Future Links)* i instruktor za veštine nenasilnog rešavanja konflikata i posredovanja među sukobljenim stranama. Osim toga, on se poslednje dve decenije praktično angažovao u oblasti nenasilnog ostvarivanja društvenih promena, u ekološkom pokretu, razvoju lokalnih zajednica, poštovanju ljudskih prava i prava žena, rešavanju obrazovnih i zdravstvenih problema u mnogim zemljama sveta u kojima su postojali ili još uvek postoje različiti konflikti.

Tribina za javnost na kojoj se dr Viks predstavio Pančevcima održana je 20. maja u Studentskom domu, u organizaciji Omladinskog kulturnog centra. Dr Viks je pred pedesetak posetilaca više od dva sata govorio o nenasilnom rešavanju konflikata i o iskustvima koja je

stekao tokom dvadesetogodišnjeg rada u Južnoafričkoj Republici, Severnoj Irskoj, Nikaragvi, na Bliskom istoku i u drugim kriznim žarištima u svetu.

Profesor Viks je 22. maja, u prostorijama rok kluba u Zakovoj kući, održao radionicu "Trening trenera", koju je "pohađalo" tridesetak prosvetnih radnika, školskih psihologa i pedagoga. Istu temu Viks je 29. maja približio grupi od dvadesetak mladih sugrađana. Tom prilikom učinjeni su prvi koraci na uspostavljanju ogranka organizacije *Veze budućnosti (Future Links)* u Pančevu. Treća planirana radionica "Komunikacije i odlučivanje u lokalnim zajednicama" nije održana jer ljudi kojima je bila namenjena - gradonačelnik i njegovi pomoćnici, narodni poslanici, direktori vaspitno-obrazovnih ustanova, urednici lokalnih javnih glasila - dakle oni od kojih, u izvesnom smislu, zavisi kvalitet života u lokalnoj zajednici, a koji su bliski vladajućoj partiji, nisu izrazili spremnost da učestvuju u jednom ovakvom događaju.

Tokom boravka u našoj sredini, ugledni gost iz Amerike posetio je i mirovnu grupu *Crepaja za mir*, primio ga je predsednik Skupštine opštine Opovo Milan Popov, a u Padini ga je ugostio Jan Povolni, odbornik *Lige socijaldemokrata Vojvodine* u SO Kovačica. U četvrtak, 27. maja, dr Viks je posetio i mađarsko kulturno-umetničko društvo "Petefi Šandor", gde su ljubazni domaćini posebno u njegovu čast priredili program mađarskih narodnih pesama i igara.

Dr Viks je ponovo došao u Pančevo krajem decembra, da bi nastavio pripreme za realizaciju projekta *Veze budućnosti*.

"POSTOJE LI IZDAJNICI SRPSTVA?"

Nakon više puta ponovljenih ocena nekih političkih partija krajnje desnice i vlastima bliskih udruženja građana da su mirovnjaci "izdajnici, strani plaćenici i špijuni stranih obaveštajnih službi", *Pokret za mir Pančevo* je reagovao time što je organizovao javnu raspravu o tim teškim kvalifikacijama. Okrugli sto pod nazivom "Postoje li izdajnici srpstva?" održan je 4. juna u Centru za kulturu. Poziv je bio upućen na adrese opštinskih odbora 11 stranaka koje deluju u Pančevu, a odazvali su se predstavnici sedam političkih partija. Julijana Balaša, predsednica Okružnog odbora *Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara* odbila je insinucije na račun stranaka u Vojvodini koje okupljaju nacionalne manjine i istakla da to što DZVM redovno izlazi da izbore na svim nivoima potvrđuje da su Mađari lojalni državi. Za Vladimira Deanovića, predsednika Opštinskog odbora *Demokratske narodne stranke*, najveće izdajstvo desilo se 1918. godine, kada je propuštena prilika da se stvori srpska država. Jovan Stanković,

predsednik Opštinskog odbora *Demokratske stranke*, rekao je da je nacionalno pitanje demokratsko pitanje i da se ne može rešiti bez razvoja demokratije, pogotovo u zemlji kao što je Srbija, u kojoj trećina stanovništva nisu pripadnici srpske nacije, pa se svako preterano pozivanje na srpstvo može vratiti kroz efekat bumeranga. Čedomir Nebrigić, zamenik predsednika Glavnog odbora *Lige za Pančevo*, naglasio je da je ono što treba izdati srpska glupost i srpski zločin i da nas najveći šok tek očekuje kad istorija utvrdi da su najveći zaštitnici "nacionalnih interesa" zapravo najveći izdajnici. Biljana Regodić, koordinatorica Ogranka *Zelene stranke*, smatrala je da dileme o izdajstvu nisu previše komplikovane i da ona poznaje domaćice koje bolje definišu nacionalne interese nego mnogi akademici.

Zlatoje Martinov, predstavnik *Pokreta za mir Pančevo*, rekao je da istorija beleži mnoge slučajeve manipulacije patriotskim osećanjima i da su u svim društvima proglašavani heroji i izdajice. Od antike do Francuske revolucije izdajstvom se smatralo otkazivanje poslušnosti vladaru, da bi sa formiranjem modernih država društveno poželjno ponašanje postalo odanost narodu, centralnoj vlasti i otadžbini. U uslovima pripreme za rat i tokom rata država pojačava propagandni pritisak na stanovništvo istorijskim i mitološkim temama i primerima žrtvovanja za otadžbinu, pa patriotizam od jedne sasvim normalne emocije postaje jedina i isključivo dopuštena emocija. To nije samo instrumentalizacija ratno-huškačke politike, već i svojevrsni oblik psihičke represije, jer kao što vera ne trpi sumnju, tako ni patriotizam ne trpi prigovore: ili si patriota ili izdajnik. Mirovni pokreti ukazuju na mogućnost manipulisanja osećanjima i njihove zloupotrebe odbacuju motiv nacionalne izdaje kao tobože realan motiv, isto kao što odbacuju vatreni patriotizam kao motiv koji tobože ima uporište u interesima ljudi. Nacija, dakle, nije isključivi kriterijum istine, ni jedina determinanta svih vrednosti.

Potpredsednik Opštinskog odbora *Srpske narodne obnove* Goran Stojković konstatovao je da izdajnici postoje, ali nije bliže objasnio tu tezu, već je svoje izlaganje posvetio odnosu srpstva i jugoslovenstva i ocenama aktuelne političke situacije. Za razliku od njega, Sava Škundrić, član Okružnog odbora *Srpske radikalne stranke*, dao je odgovor ko su izdajnici: to su oni koji zapostavljaju nacionalne interese i oni koji prihvataju Vens-Ovenov plan. Iako su najavili učešće, predstavnici *Demokratske stranke Srbije*, *Narodne seljačke stranke* i *Srpskog pokreta obnove* nisu se pojavili, dok je Opštinski odbor *Socijalističke partije Srbije* odbio poziv bez obrazloženja.

Okruglim stolom "Postoje li izdajnici srpstva?" *Pokret za mir Pančevo* je ponudio mogućnost da se o ovoj ozbiljnoj temi razgovara na osnovu činjenica i argumenata, a ne na osnovu etiketa i proizvoljnih ocena. Osim toga, želeli smo da, time što smo okupili zastupnike potpuno različitih političkih opcija, pokažemo javnosti da je civilizovan i argumentovan razgovor moguć i da se jedino na taj način mogu rešavati nesporazumi i nesuglasice, i dati bolja objašnjenja nekih stavova i mišljenja, što doprinosi smirivanju tenzija između neistomišljenika i pomaže da se strane u sporu bolje razumeju.

Otvaranje žiro računa

Septembra 1993. godine *Pokret za mir Pančevo* obratio se Službi platnog prometa sa molbom da otvori žiro račun, jer je proširen obim aktivnosti nametao tu potrebu. Bez žiro računa se ne bi moglo konkurisati kod fondacija za sponzorisanje projekata, kao ni plaćati računi za zakup prostorija i tekući troškovi. Osim toga, na takvu odluku naveli su i principijelni razlozi - vođenje čistih finansijskih računa.

Rešenjem Službe platnog prometa, Filijale u Pančevu, broj 01-18-1395 od 9. septembra 1993. godine, *Pokretu za mir Pančevo* otvoren je žiro račun broj 66000-678-17195. Ovo rešenje doneto je na osnovu člana 202 Zakona o opštem upravnom postupku (Službeni list SFRJ broj 47/86) i člana 50 Zakona o pravnom prometu (Službeni list SRJ broj 16/93). Služba za platni promet utvrdila je 24. januara 1994. godine novi broj žiro računa *Pokreta za mir Pančevo*, koji je i danas u upotrebi: 46000-678-2-17195.

NOVE PROSTORIJE

Sve do jeseni članovi *Pokreta za mir Pančevo* okupljali su se, po potrebi, u Mesnoj zajednici "Stari grad" i u privatnim kućama i stanovima, što je prilično otežavalo rad i planiranje akcija. Nakon višenedeljnih razgovora o prednostima i nedostacima raspolaganja kancelarijom, prevladalo je mišljenje da je za dalji razvoj grupe neophodno zakupiti poslovni prostor, tim pre što se pojavio problem dostupnosti tehnike, arhive i ostalih resursa svim članovima grupe. Održavanje takvog stanja moglo je da opasno ugrozi budućnost grupe, pa i samo njeno postojanje. Tako je 20. oktobra *Pokret za mir Pančevo* potpisao ugovor o zakupu poslovnih prostorija sa Predškolskom ustanovom "Dečja radost" i uselio se u nekoliko prostorija na spratu dečjeg vrtića "Ljiljan", u Ulici Miloša Trebinjca 2-4. Nezadovoljno ovakvim rasporetom, šest

članova je istupilo iz organizacije. Odmah nakon useljenja i prilagođavanja prostora funkciji, definisani su projekti *Pokreta za mir Pančevo*.